

Fizički prostor suvremenih knjižnica: Zašto nam je potreban i kako ga oblikovati?

prof. dr. sc. Sanjica Faletar Tanacković,

sfaletar@ffos.hr

Odsjek za informacijske znanosti

Filozofski fakultet Osijek

Sadržaj

- Knjižnice u digitalnom okruženju
- Važnost fizičkog prostora knjižnica
- Osnovna načela i pristupi oblikovanju suvremenih (fizičkih) knjižnica

Suvremeno okruženje

- Umreženo društvo (M. Castells, 2003)
 - “U posljednjoj četvrtini stoljeća tehnološka revolucija koja se vrti oko informacija promijenila je naš način razmišljanja, proizvodnje, potrošnje, trgovine, poslovanja i upravljanja, komuniciranja, života i smrti te vođenja ljubavi i rata.”
- Apstraktno društvo (K. Popper, 1945.)
 - Depersonalizirano društvo u kojem je sve manje osobne interakcije.

Knjižnice

- poslanje
 - izjednačavanje životnih mogućnosti i podizanju kvalitete života pojedinca
 - kulturni, obrazovni, društveni i gospodarski razvoj zajednice
- društvena zadaća
 - slobodan pristup akumuliranom znanju
 - (kritička) informacijska pismenost kao temeljno ljudsko pravo
- vrijednosti
 - intelektualne slobode, kulturna raznolikost, demokracija, socijalna pravednost, otvorenost i dostupnost, itd.

Knjižnice u digitalnom okruženju

- Utjecaj IKT na sve aspekte knjižničnog rada
 - poslovanje
 - građa
 - usluge i programi
 - komunikacija s korisnicima
 - oblikovanje prostora

Knjižnice u digitalnom okruženju

- Utjecaj IKT na oblikovanje knjižničkog prostora
 - pametne zgrade,
 - računalne učionice/infrastruktura za korištenje osobnih uređaja,
 - unutrašnje uređenje i opremanje
 - smanjen udio prostora za smještaj građe itd.

Pametne zgrade

- zgrade u koje su integrirane najmodernije tehnologije i procesi, a u svrhu smanjenja troškova i utjecaja na okoliš tijekom njezina korištenja
 - Pristup i dostupnost
 - Nadzor i sigurnost
 - Energetska učinkovitost (grijanje, hlađenje, kvaliteta zraka)
 - Reciklirani, lokalni materijali
 - Itd.

Računalna infrastruktura

- Raznovrsna radna mjesta (s računalima)
 - Suradnički/timski rad vs. individualni rad
 - Stvaralački rad (*makerspace*)
 - Odmor
- Knjižnični uređaji
 - Knjižnična (osobna/prijenosna) računala, skeneri, printeri; VR & AR, *gaming* oprema, oprema za slušanje glazbe itd.
- Vlastiti uređaji
 - „wired-wireless”

Radna mjesta

Radna mjesta za skupni rad

Gaming

Stvaralački prostori

Sleeping pods

Sleeping pods

Digitalne oznake – snalaženje u prostoru, obavijesti

CENTRAL LIBRARY

Level 1

1. Reading Area
2. Reference Zone
3. Children's Library
4. Restrooms
5. Administrative Office
6. Accounts Department
7. Information Desk

BANKY AND BUCHAN COLLEGE

- ▶ MUSIC THEATRE
- ▶ RESTROOM & SHOP
- ▶ ALUMNI WARDEN
- ▶ CAMPUS
- ▶ SOCIAL STUDIES
- ▶ JAZZING
- ▶ PLUMBING/CONSTRUCTION
- ▶ DESIGN SCHOOL
- ▶ ACCOUNTS/BANKING
- ▶ RECEPTION

UNIVERSITY CAMPUS MAP

- ▶ RECEPTION
- ▶ EMPLOYMENT
- ▶ HELP
- ▶ LIBRARY
- ▶ RESTROOM

Wayfinding Signage
Provide More than Just Directions.

[Request a Demo](#)

Digitalne oznake – promocija (građa)

Stadtbibliothek Stuttgart, Njemačka

Stadtbibliothek Stuttgart, Njemačka

Cambridge City Library, Kanada

Oodi, Helsinki

Važnost fizičkog prostora knjižnica

- Smještaj građe
- Pristup informacijama, znanju, kulturnom stvaralaštvu, baštini...
 - Predavanja, radionice, izložbe
- Pristup novoj tehnologiji
- Pomoć i podrška korisnicima
 - npr. informacijsko i informatičko opismenjavanje, cjeloživotno učenje

Važnost fizičkog prostora knjižnica

- Siguran prostor za društvenu interakciju
- Razmjena mišljenja i javne rasprave
- Aktivno građanstvo i demokratsko sudjelovanje
- Izgradnja zajednice

“I believe we have a responsibility to be partisan on the side of democracy, human rights, social inclusion and social justice.” (Mark Hudson, 2016.)

Važnost fizičkog prostora knjižnica

- Siguran prostor za društvenu interakciju
 - Susretanje i druženje (s drugima i drugačijima)
 - Usvajanje vještina građanske pristojnosti i ljubaznosti, tolerancije, razumijevanja i prihvaćanja/uključivanja

Živa knjižnica

Dokk1

Važnost fizičkog prostora knjižnica

- Razmjena mišljenja i javne rasprave (o aktualnim temama)
 - gradnja lokalnog aerodroma, terorizam, izbori, imigrantska kriza, itd.

Great Decisions

Pon. lis. 5. 6:30pm - 8:00pm (EDT)

Adult

Online Zoom Meetings

Are you interested in discussing world events? Consider joining Monroeville Library's current events discussion group, Great Decisions! This year we'll be discussing:

Climate Change and the Global Order
India and Pakistan
Red Sea Security
Modern Slavery and Human Trafficking
U.S. Relations with the Northern Triangle
China's Road into Latin America
The Philippines and the U.S.
Artificial Intelligence and Data

We'll be meeting on the first and third Mondays of each month. For more information and to sign up, contact Cory Little at:

littlec2@elnetwork.net
(412) 372-0500 ext. 122

Važnost fizičkog prostora knjižnica

- Aktivno građanstvo i demokratsko sudjelovanje
 - Korištenje građanskih prava, sudjelovanje u donošenju odluka

Democracy and libraries: symbol or symbiosis?

Alex Byrne ▾

Library Management

ISSN: 0143-5124

Publication date: 11 June 2018 Reprints & Permissions

Abstract

Purpose

Libraries are frequently claimed to be essential to the functioning of a democratic society and to be symbols of intellectual freedom. The purpose of this paper is to explore the relationship between libraries, public libraries in particular, and democracy.

Related articles

Democracy and libraries: syn
Alex Byrne, Librarian Career

Good news, bad news, and f
John Buschman, Journal of D
2019

Važnost fizičkog prostora knjižnica

- Izgradnja zajednice
 - osjećaj pripadnosti i kolektivnog identiteta
 - jačanje društvenog kapitala
 - „treće mjesto” (R. Oldenburg)

Oodi, Helsinki

Dokk1, Aarhus

Dokk1, Aarhus

Osnovna načela i pristupi oblikovanju suvremenih (fizičkih) knjižnica

- Politički uvjeti
 - Položaj knjižnica u društvu
- Ekonomski uvjeti
 - Financijske mogućnosti
- Društveni uvjeti (knjižnična djelatnost)
 - Očekivanja korisnika
 - Uloga knjižnice u zajednici
- Tehnološki i tehnički uvjeti
 - Projektiranje i izgradnja
 - materijali, arhitektonska praksa, propisi o fizičkoj pristupačnosti itd.

Osnovna načela i pristupi oblikovanju suvremenih (fizičkih) knjižnica

- Faulkner-Brown promišlja knjižnične zgrade u odnosu na njihovu društvenu svrhu i zadaće koje trebaju obavljati te okoliš unutar kojeg se smještaju
- Deset vrijednosti dobrog knjižničkog prostora:
 - fleksibilnost, kompaktnost, pristupačnost, proširivost, raznolikost, organiziranost, udobnost, trajnost, sigurnost, ekonomičnost (1993.)
- Suradnja arhitekata i knjižničara kao jamstvo uspješnog proizvoda

„All buildings are predictions. All predictions are wrong.”

Stewart Brand, 1995.

Krajem 20. st.

- knjižnice propitkuju svoje temeljne zadaće i iznalaze načina na koje je moguće privući korisnike
 - svjestan, pažljiv i **svrsishodan dizajn** koji u fokusu ima puno više toga od same zgrade i njezina položaja
 - otvaranje **inkluzivnih knjižničnih zgrada** u kojima svaka osoba može naći odgovor za svoje potrebe za informacijama, kulturnim i društvenim programom
 - **uključivanje svih zainteresiranih** u pripremne i izvedbene faze te utvrđivanje poslanja i vizije pojedine knjižnice kako bi se iznašlo optimalno arhitektonsko rješenje (participativno planiranje)
 - **integracija novih medija i usluga te tehnoloških rješenja** u fizički prostor knjižnice

Obilježja kvalitetnog knjižničkog prostora

- višestruka namjena zgrade (dijeljenje fizičkog prostora)
 - privlačenje novih korisnika
- orijentacija na korisnika:
 - funkcionalan, prilagodljiv, raznolik i multifunkcionalan prostor
 - prilagođen osobama s posebnim potrebama (tzv. univerzalni dizajn)
 - svijetao, udoban, gostoljubiv, intuitivan, privlačan, poticajan i inspirativan prostor (intelektualni užitek)
 - umjetnički premeti i instalacije
 - prostor u kojem korisnici mogu kultivirati svoje interese i aktivnosti
 - učiti, stvarati, raditi, uživati, družiti se...
 - prostor u koji je integrirana tehnologija (WIFI, e-izvori, usluge, uređenje i oprema)
 - prostor za osvježenje i odmor

Obilježja kvalitetnog knjižničkog prostora

- knjižnica kao prostor u koji korisnici dolaze zato što žele i zato što se u njoj dobro osjećaju, a ne zato što moraju (kako bi posudili građu)
 - integracija knjiž. usluga u svakodnevni život građana

Zaključno

- Usprkos digitalnoj paradigmi knjižnice se sve više koriste kao fizička mjesta (prostor namijenjen javnosti)
 - otuđujući učinak virtualnog potiče rastakanje društvenosti kao jedne od važnih odrednica ljudskosti
 - vrijednost i važnost taktilnih iskustava i osobne komunikacije, fizička prisutnost i fizički prostor
- Velika ulaganja u nove, spektakularne i veličanstvene knjižnične zgrade
 - Pridonose učvršćivanju pozicije knjižničarstva i knjižnica

Zaključno

- „Technological devices come and go, empires rise and fall, but libraries persist.”

Dennis Dillon, 2011.

Hvala!